

ما، نقد، نظریه، و ساختار ذهن هنرمند

با نگاهی به شخصیت حمید هامون در فیلم هامون داریوش مهرجویی

ما

روشنفکران ما چه کسانی هستند؟

روشنفکران ما چه می گویند؟

روشنفکران ما چه در نظر دارند؟

هنرمندان ما چه کسانی هستند؟

هنرمندان ما چه می گویند؟

هنرمندان ما چه در نظر دارند؟

ما کی هستیم؟

ما چه شکلی هستیم؟

افتراق ما با دیگران چیست؟

تشابه ما با دیگران چیست؟

ما در چه عصری از دوران تمدن هستیم؟

ما چه می خواهیم؟

ما چطور می توانیم خود را بشناسیم؟

مرزبندی و هویت بخشی

نام گذاری و برساخت



تشخص بخشی و تعریف موضوع

محدودهٔ جغرافیایی و مکانی

محدودهٔ تاریخی و زمانی

انسان ها یا تمدن محدودهٔ فرهنگ مردم و جامعه

سیاست و روابط بین المللی و حکومتی

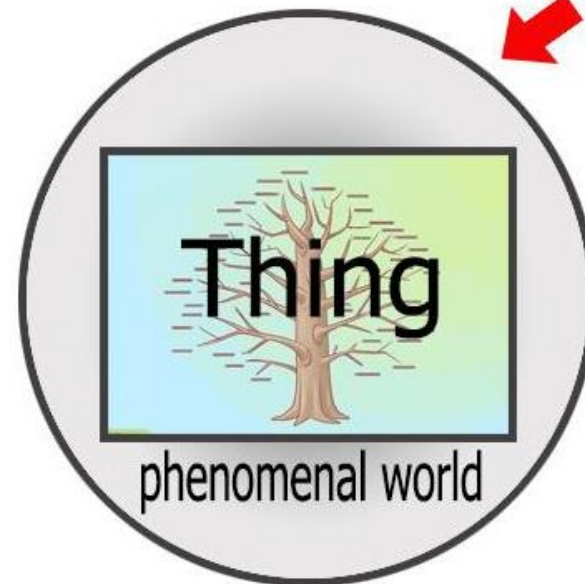
اقتصاد و روابط قدرت و طبقات اجتماعی

و نژاد، رنگ، ثروت، تحصیلات، زیرساخت های توسعه

و مطالعه تطبیقی و قیاس

هم در پدیده های اجتماعی

هم در بازنمایی های دراماتیک و روایی

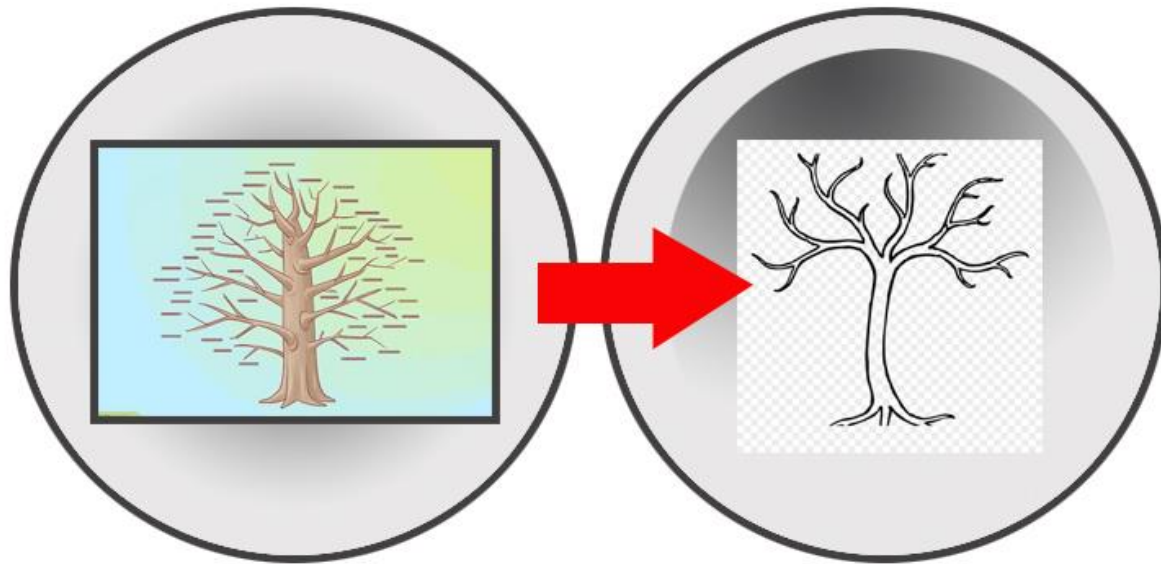


حکیم متفکر هنرمند روشنفکر منتقد

از کدام زاویه دید نگاه می کنیم

نقد

نقد نباید هستی چیز را ساقط کند
کافی است شاخه های اضافه هرس شوند



نقد چیست؟ منتقد کیست؟

انتقاد ویرانگر نقد نیست

از نقد ویرانگر تا نقد کاربردی و سازنده

اصول و روش های نقد

نقد مبتنی بر نظریه

نگاه پوزیتیویستی

ترسیم خطوط اصلی

هنر و هنرمند

هنر چیست و چرا زیبا زیبا می نماید؟

ما از هنرمند چه توقعی داریم؟

هنرمند روشنفکری که با نظریات فلسفی و اجتماعی و هنری آشناست چه پیامی می تواند به جامعه بدهد؟

نظریه صورت معنادار: هنر مجموعه آثاری است که دارای نسبت معینی میان اجزای خود هستند که بر اساس آن در میان منتقدان حساس، احساس زیبایی شناسانه برمی انگیزند

نظریه ایدئالیستی: هنر مجموعه ایده ها یا احساسات ذهن هنرمند است که به صورت جرح و تعدیل شده به افراد دیگر منتقل می گردند

نظریه نهادی: هنر مجموعه آثاری انسان ساخت است که از جانب اهالی هنر شان هنری یافته اند

تعریف دانشنامه بریتانیکا: هنر به کارگیری مهارت های عملی و تصورات ذهنی در خلق اشیا یا محیط هایی زیباست، که با دیگران می توانند به اشتراک گذارده شوند

تعریف فرهنگنامه سخن: هنر هر نوع فعالیت غیرمعطوف به سود مادی و مبتنی بر برداشت های شخصی از محیط و طبیعت با استفاده از نیروی تخیل و قواعد زیبایی شناسی است

پارادایم های غالب و نظریه ها

نظریه های فلسفی

پارادایم هایی مثل واقع گرایی انتقادی و اثبات گرایی و هرمنوتیک و دیگر رویکردها
نظریاتی از افلاطون ارسطو آکویناس آگوستین دکارت کانت هگل نیچه و دیگران

نظریه های اجتماعی

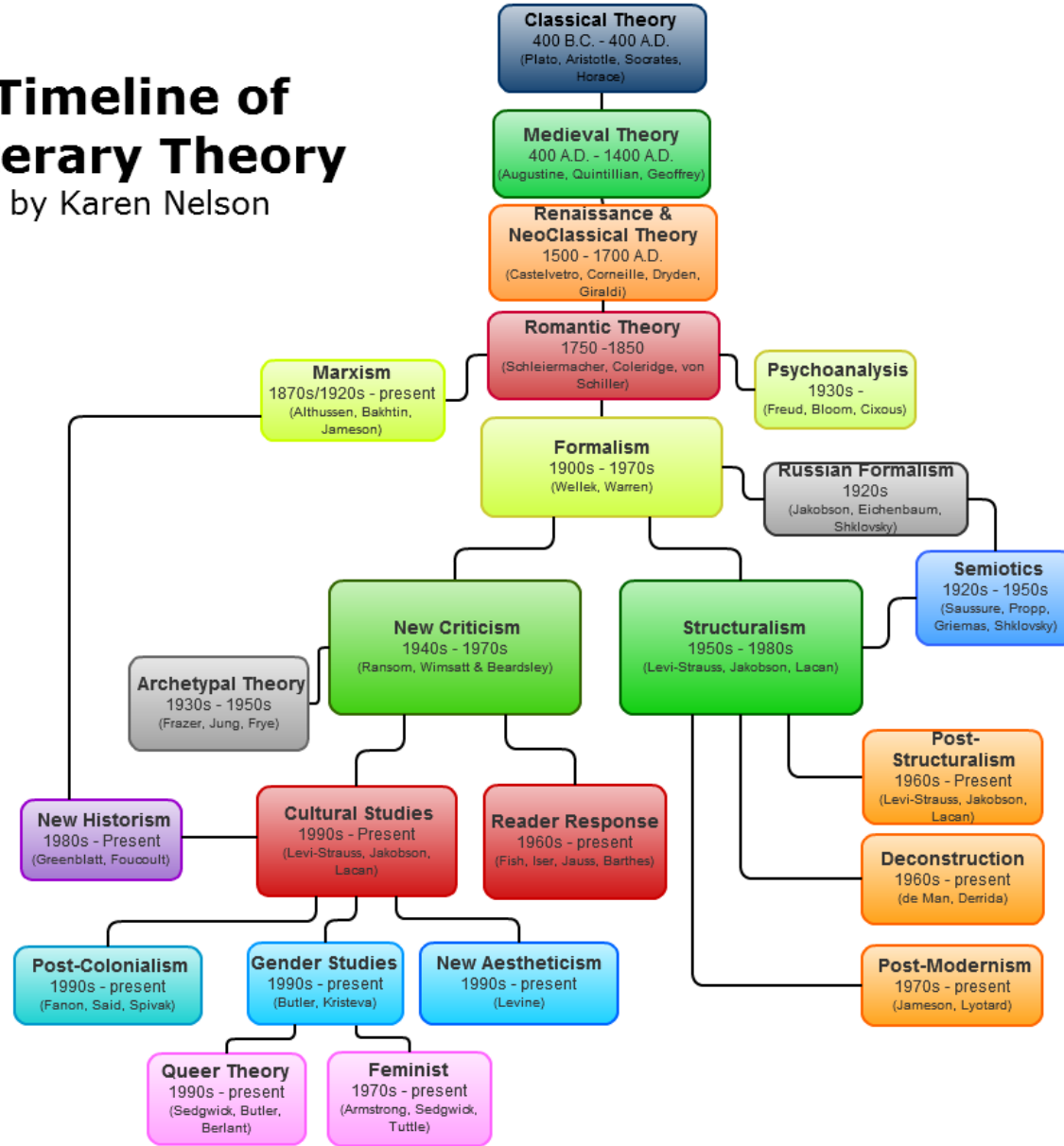
پارادایم هایی مثل اثبات گرایی و تفسیرگرایی و انتقادی
نظریاتی از کنت دورکیم اسپنسر زیمل وبر مکتب فرانکفورت و دیگران

نظریه های ادبی

به کارگیری مناسب ترین نظریه از کلاسیک تا پست مدرن یا مناسب ترین نظریه ها

Timeline of Literary Theory

by Karen Nelson



نقد روانکاوانه

بازنماییِ تعمّدی یا غیر تعمّدیِ تمایلات و نیازها و تعارض های روانی شخصیت های متن یا تعارض های روانی نویسنده ی آن در شکل گیری متن چه نقشی دارد؟

نقد مارکسیستی

بازنمایِ تعمّدی یا غیر تعمّدیِ نظامِ سرمایه داری و یا طبقه باوری در متن و حضور
ایدئولوژی‌هایی که آن نظام‌های اجتماعی اقتصادی را تحکیم یا تضعیف می‌کنند در شکل
گیری متن چه نقشی دارند؟

نقد فمینیستی

بازنمایِ تعمّدی یا غیر تعمّدیِ معیارها و ارزش‌های مردسالارانه در متن و حضور
ایدئولوژی‌هایی که آن معیارها و ارزش‌ها را تحکیم یا تضعیف می‌کنند در شکل‌گیری متن
چه نقشی دارند؟

نقد نو

آیا متن مورد نظر یک اثر ادبی بزرگ است؟
یعنی آیا از وحدتِ اندام وار و درونمایه ای برخوردار است و هم معنایی جهان شمول دارد؟

نقد واکنش خواننده

معنایی که خوانندگان با مطالعهٔ متن از آن برداشت می‌کنند چگونه پدید می‌آید و چه رابطه‌ای بین معنایی که آنها برداشت می‌کنند و متن وجود دارد؟

نقد ساختارگرایانه

آن نظام ساختاری زیربنایی برای مثال کهن الگویانه یا وجهی یا روایت شناختی که ما به وسیله آن به مفهوم پی می بریم چیست؟

نقد و اساختی

تحلیل تناقض های متن به جای سعی در حل آن تناقض ها در قالب درونمایه ای فراگیر چه چیزی را دربارهٔ ایدئولوژی یا ایدئولوژی های دست اندر کار در متن به ما می آموزد؟

نقد تاریخی جدید

نقش های متن مورد نظر در تفسیر تاریخ چیست؟

به طور مشخص این متن در گردش گفتمان های متداول در فرهنگی که پدید آمده چیست و یا نقش این متن در طول تاریخ برخورد با آن چگونه تغییر پیدا کرده است؟

نقد فرهنگی

کارکرد فرهنگی متن مورد نظر به ویژه نسبت به محصولات فرهنگی طبقه کارگر در مقایسه بین محصولات طبقه کارگر و محصولات موسوم به فرهنگ سطح بالا چیست؟
یعنی چگونه این متن ایدئولوژی‌هایی را منتقل و دگرگون می‌کند که ساختار قدرت اجتماعی سیاسی را در زمان پدید آمدن متن و یا در سرتاسر دوران قرائت آن تحکیم و یا تضعیف می‌کند؟

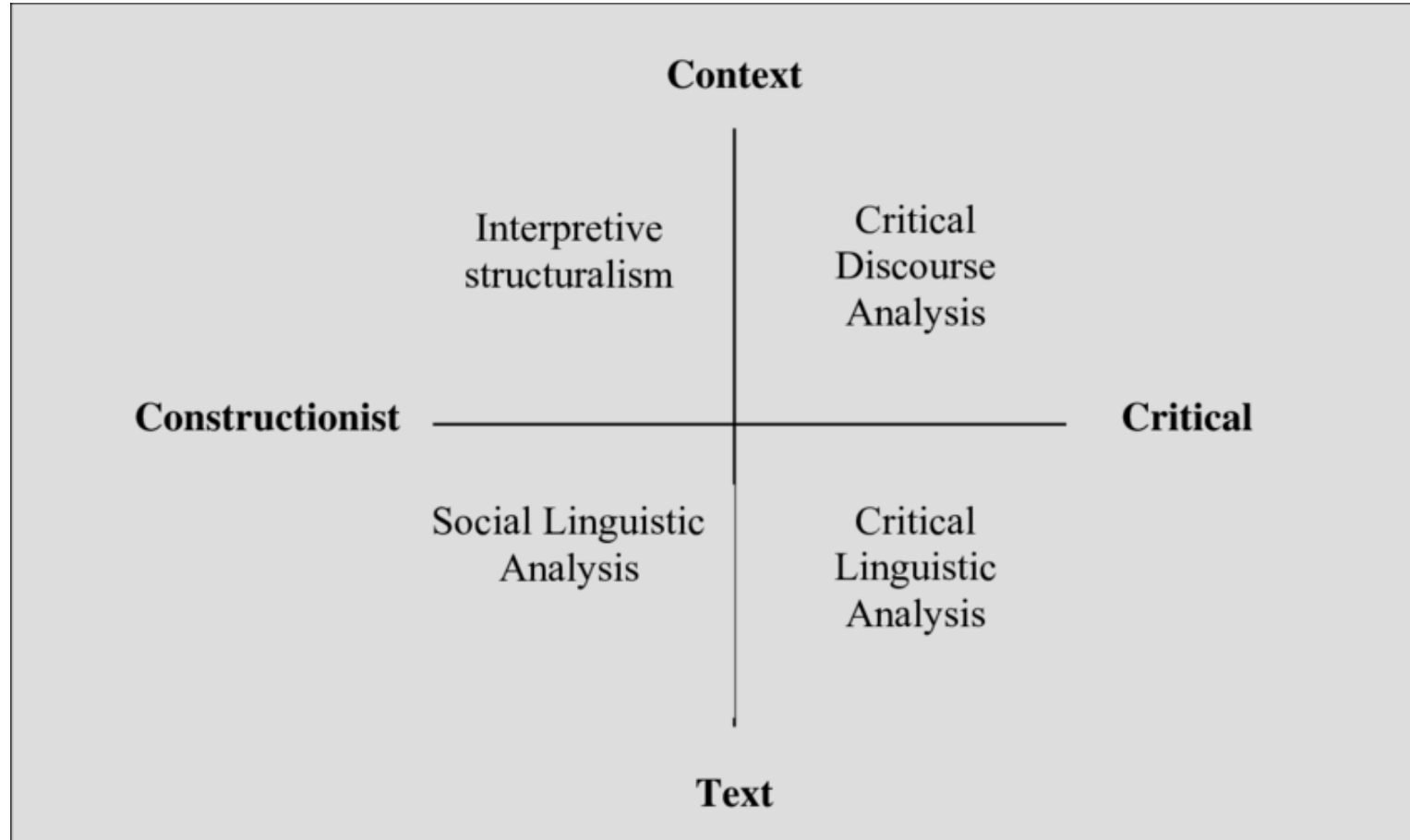
نقد پسااستعماری

بازنمایی تعمّدی یا غیر تعمّدی تفاوت های فرهنگی راه های ترکیب نژاد یا دین یا طبقه یا عقاید فرهنگی و آداب و رسوم برای ایجاد هویت فردی در متن جنسیت یا گرایش جنسی و حضور ایدئولوژی های استعماری و ضد استعماری که برای تعیین نحوه درک آن تفاوت ها در رقابت هستند در شکل گیری متن چه نقشی دارند؟

نقد امریکایی افریقایی تبار

بازنمایی تعمیدی یا غیر تعمیدی نژاد در متن و حضور ایدئولوژی های نژادپرستان یا ضد نژادپرستانه ای که برای تعیین نحوه درک تفاوت نژادی در رقابت هستند در شکل گیری متن چه نقشی دارند؟

تحليل گفتمان

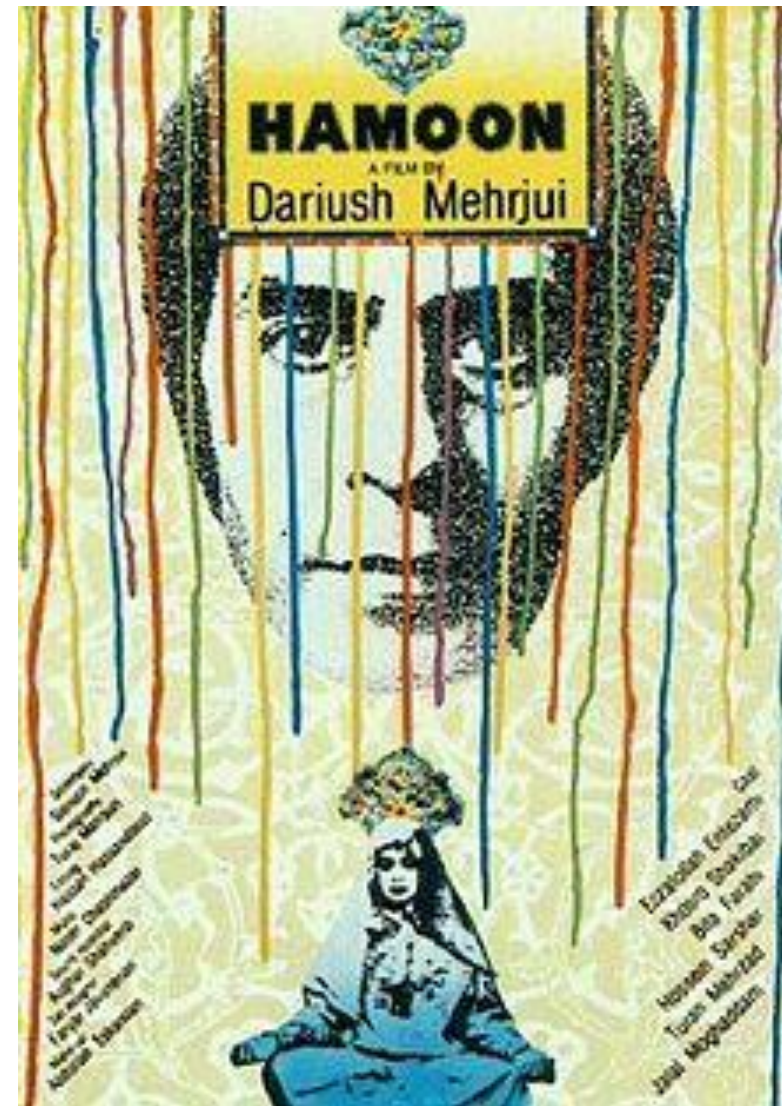


فیلم هامون

نویسنده و کارگردان

داریوش مهرجویی

1368 : سال ساخت



مفهوم سازی در ساختار فیلم و ساختار روایت

گفتار درونی و جریان سیال ذهن



از خواب به واقعیت
از واقعیت به خاطره
از خاطره به توهم

فضاسازی سوررئال

شخصیت قهرمان اصلی محوری و هنرمند و روشنفکر

درون ایستایی و جهان ایده آل ها

خواب و رؤیا

تمایز خود و دیگری

ارجاع بینامتنی بوف کور صادق هدایت



مضمون و نشانه ها و کهن الگوها



ناجی

قربانی

ایثار

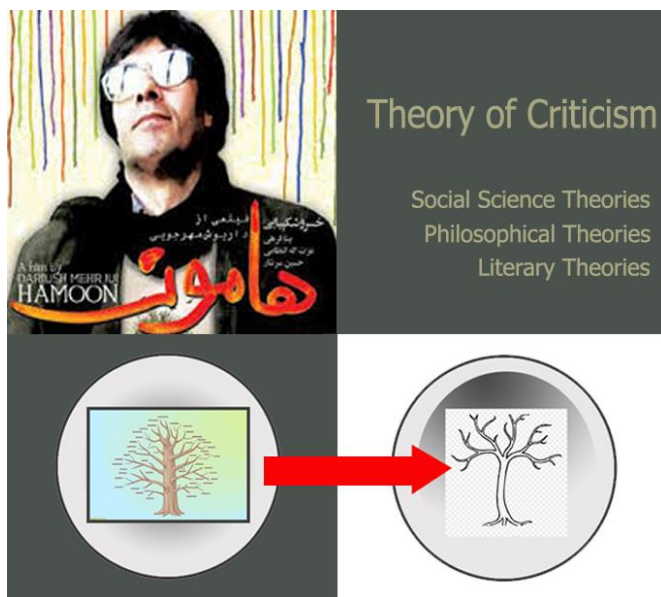


خودکشی و دیگرکشی

اصلي ترين تأکيدات فيلم در پرداخت شخصيت و روايت و ساختار

Structure

Construction



و اجتماع تضادهای درونی و بیرونی هنرمند

ترس و لرز عمیق هنرمند روشنفکر در ساختارهای اجتماع
امیدهای برباد رفته هنرمند در مواجهه با فضای بیرونی
بی خانمانی هنرمند روشنفکر
ریشه های پوسیده و کپک زده و در حال احتضار
وجود نداشتن اعتبار و جایگاه اجتماعی برای هنرمند
عدم درک متقابل هنرمند و اجتماع
ایثار بیهوده و بی نتیجه و خیالی
و تردید در حقیقت ایثار یا قصد فریب

کاربرد اصول نقد و نظریه های شناخت

از

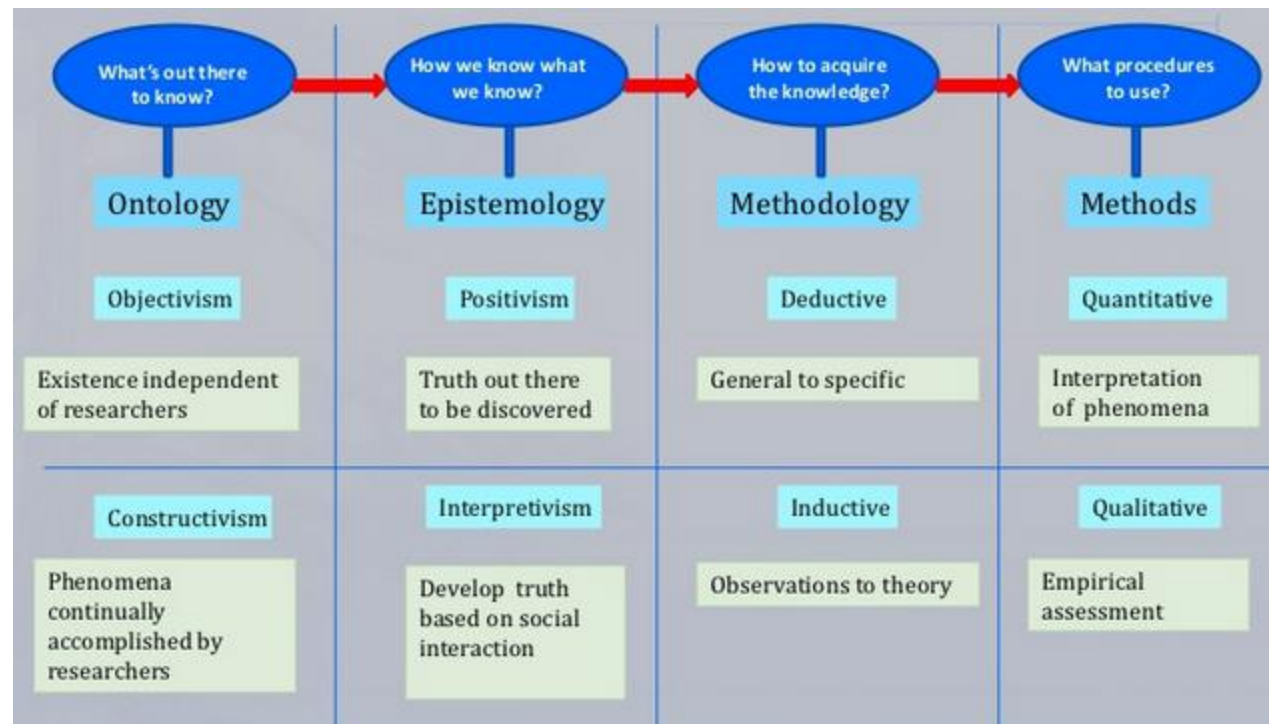
تأکید بر خیال و رؤیا و انتزاع در ساختار
شخصیت و روایت فیلم هامون

به

تأیید گسست هنرمند روشنفکر از اجتماع

Superstructuralism

Richard Harland Superstructuralism
The Philosophy of Structuralism and
Post-Structuralism



سوالات نهایی



گروه فلسفی تیرداد

کنفرانس خانم بوذری

زمستان

1398

چگونه می توان به بازنمایی واقعیت جامعه پرداخت؟

چگونه روشنفکران می توانند بازتاب دهنده واقعیت جامعه باشند؟

هنر چه تغییری در اعتلای بینش مخاطبان خود دارد؟